

Inhoud

	Voorwoord	vii
1	Theosofie en de meesters	1
2	Algemene beginselen	16
3	De aardketen	26
4	De zevenvoudige samenstelling van de mens	33
5	Het lichaam en het astrale lichaam	40
6	Kāma – verlangen	52
7	Manas	60
8	Reïncarnatie	70
9	Reïncarnatie (vervolg)	81
10	Argumenten voor reïncarnatie	91
11	Karma	102
12	Kāmaloka	114
13	Devachan	126
14	Cyclussen	136
15	Differentiatie van de soorten – ontbrekende schakels	148
16	Paranormale wetten, krachten en verschijnselen	157
17	Paranormale verschijnselen en spiritisme	171
	Index	181

1 Theosofie en de meesters

Theosofie is kennis van de evolutie van al wat leeft en bewustzijn heeft. Deze kennis is als een oceaan die zich uitstrekt van kust tot kust; onpeilbaar op zijn diepste gedeelten, biedt hij aan de grootste denkers een breed terrein van studie, terwijl hij aan zijn kusten toch ondiep genoeg is om het begrip van een kind niet te boven te gaan. Theosofie is wijsheid over god voor wie gelooft dat hij alle dingen is en in alles is; wijsheid over de natuur voor de mens die de uitspraak uit de *Bijbel* van de christenen aanvaardt dat god niet kan worden gemeten of ontdekt, en dat duisternis rondom zijn verblijf heerst. De afleiding van de term theosofie bevat het woord ‘god’ en daarom lijkt theosofie op het eerste gezicht alleen religie te omvatten, maar ze gaat niet aan de wetenschap voorbij, want theosofie is de wetenschap van de wetenschappen en is daarom de wijsheid-religie genoemd. Want een wetenschap die een gebied van de natuur – zichtbaar of onzichtbaar – buiten beschouwing laat, is niet volledig; en religie die zich uitsluitend op een veronderstelde openbaring baseert en zich afwendt van de dingen en de wetten die deze beheersen, is niets dan een hersenschim, een vijand van de vooruitgang, een belemmering voor de mens op weg naar geluk. Theosofie, die zowel wetenschap als religie omvat, is een wetenschappelijke religie en een religieuze wetenschap.

Ze is geen geloof of dogma dat door de mens is geformuleerd of uitgevonden, maar is kennis van de wetten die de evolutie van de fysieke, astrale, psychische en verstandelijke componenten van de natuur en van de mens beheersen. De religie van nu is slechts een reeks door de mens opgestelde

dogma's zonder een wetenschappelijke basis voor de verkondigde ethiek. Onze wetenschap laat het onzichtbare nog buiten beschouwing, en omdat ze weigert het bestaan te erkennen van een volledig stel innerlijke waarnemingsvermogens in de mens, staat ze buiten het enorme en werkelijke gebied van ervaringen dat achter de zichtbare en tastbare werelden ligt. Maar theosofie weet dat het geheel is samengesteld uit het zichtbare en het onzichtbare, en terwijl ze ziet dat de uiterlijke dingen en voorwerpen vergankelijk zijn, omvat ze zowel de uiterlijke als de innerlijke feiten van de natuur. Ze is daarom op zichzelf volledig, en ziet nergens een onoplosbaar mysterie. Ze schrapt het woord 'toeval' uit haar woordenschat en erkent slechts wetmatigheid in alles en in elke omstandigheid.

Een groot deel van de mensheid denkt dat de mens een onsterfelijke ziel bezit. Theosofie voegt hieraan toe dat hij een ziel *is*, en bovendien dat alles in de natuur bewustzijn heeft, dat de enorme reeks dingen en mensen niet slechts een verzameling atomen is die toevallig zijn samengebracht, en dus zonder wetmatigheid een wet ontwikkelen, maar dat alles, tot het kleinste atoom toe, ziel en geest is, en zich steeds ontwikkelt volgens een wet die geworteld is in het geheel. En evenals de Ouden leert theosofie dat het verloop van de evolutie het drama van de ziel is, en dat de natuur voor geen ander doel bestaat dan voor de ervaringen van de ziel. Theosofen zijn het eens met prof. Huxley's bewering dat er wezens in het heelal moeten zijn met een intelligentie die even ver boven die van ons staat als die van ons boven die van een kakkerlak, en dat ze een actieve rol spelen bij het regelen van de natuurlijke orde van de dingen. Door het licht van het vertrouwen dat ze in hun leraren hebben, gaan theosofen verder en voegen eraan toe dat deze intelligenties ooit menselijk

waren en evenals wij allemaal uit andere en vroegere werelden zijn gekomen, waar even afwisselende ervaringen waren opgedaan als in de onze mogelijk zijn. Wanneer we op deze planeet komen, verschijnen we dus niet voor het eerst, maar hebben al een onmetelijk lange weg van activiteit en verstandelijk waarnemen achter ons op andere stelsels van bollen waarvan sommige, eeuwen voordat dit zonnestelsel zich verdichtte, werden vernietigd. Zo'n veelomvattend evolutiestelsel betekent dat de planeet waarop we ons nu bevinden, het gevolg is van de activiteit en evolutie van een andere planeet die lang geleden stierf en haar energie achterliet om bij het ontstaan van de aarde te worden gebruikt. Het betekent verder dat de bewoners van deze planeet op hun beurt van een oudere wereld kwamen om hier het voor hen bestemde werk in de stof voort te zetten. En de meer heldere planeten, zoals Venus, worden door verder gevorderde wezens bewoond die eens op dezelfde lage trap van ontwikkeling stonden als wij, maar nu tot een graad van heerlijkheid zijn gestegen die ons begrip te boven gaat.

Het meest intelligente wezen in het heelal, de mens, is dus nooit zonder een vriend geweest, maar heeft een reeks oudere broeders die voortdurend over de vorderingen van de minder vergevorderden waken, en die de kennis bewaren die gedurende eonen van beproeving en ervaring werd verkregen, en die voortdurend gelegenheden zoeken om het zich ontwikkelende verstand van de mensheid, op deze of op andere bollen, ertoe te brengen de grote waarheden over de bestemming van de ziel in overweging te nemen. Deze oudere broeders bewaren ook kennis van de wetten van elk gebied van de natuur die ze hebben verkregen, en ze staan klaar om deze kennis ten bate van de mensheid te gebruiken wanneer de wet van de cyclussen dat toelaat. Ze hebben altijd

als groep bestaan; ze kennen elkaar allemaal, in welk deel van de wereld ze zich ook bevinden, en werken op veel verschillende manieren voor de mensheid. In sommige perioden, wanneer de maatschappelijke omstandigheden, de deugdzzaamheid en de ontwikkeling van de volkeren dat toelaten, zijn ze goed bekend bij het volk en bewegen zich onder de gewone mensen. Want als ze in het openbaar zouden verschijnen en overal over hen zou worden gesproken, dan zouden ze door sommigen als goden worden vereerd en door anderen als duivels worden achtervolgd. In tijden waarin ze in het openbaar optreden, zijn sommigen van hen heersers over de mensen, anderen zijn leraren en enkelen grote filosofen, terwijl weer anderen nog onbekend blijven behalve voor de verst gevorderden van de groep.

Het zou het doel dat ze nastreven ondermijnen als ze zich openlijk bekendmaakten in de huidige beschaving, die bijna uitsluitend op geld, roem, glorie en persoonlijkheidsverering berust. Want zoals een van hen al heeft gezegd, ‘dit is een overgangstijd’, waarin elk gedachtestelsel, elk bestuur, elke wetenschap, religie en maatschappij verandert, en het denken van de mens zich alleen maar voorbereidt op de overgang naar die toestand die de mensheid in staat zal stellen vooruitgang te boeken en een punt te bereiken waar deze oudere broeders hun werkelijke bestaan aan ons kunnen tonen. Ze kunnen met recht de dragers van de toorts van waarheid worden genoemd, die deze door de eeuwen heen brandende houden; ze onderzoeken alle dingen en wezens; ze weten wat de mens in zijn diepste wezen is, welke vermogens hij heeft en wat zijn bestemming is; ze kennen de toestand vóór zijn geboorte en de toestanden die hij na de dood van zijn lichaam doorloopt. Ze stonden aan de wieg van de volkeren en waren getuigen van de enorme prestaties van de Ouden; ze zagen

met droefheid het verval van hen die geen kracht hadden het hoofd te bieden aan de cyclische wet van opkomst en ondergang; en terwijl wereldrampen schijnbaar overal een vernietiging van kunst, architectuur, religie en filosofie lieten zien, hebben ze de verslagen van dit alles bewaard op plaatsen die veilig zijn voor de vernietigende invloed van de mens of de tijd. Ge oefende zieners uit hun eigen gelederen hebben nauwkeurige waarnemingen gedaan op de onzichtbare gebieden van de natuur en van de geest, deze vastgelegd en het verslag bewaard. Ze verkregen kennis van de geheimen van geluid en kleur – de enige manier om in contact te komen met de elementale wezens achter de sluier van de stof – en kunnen daardoor uitleggen waarom en waartoe het regent, of de aarde hol is of niet, waardoor de wind waait en het licht schijnt, en nog belangrijker – iets wat kennis van de grondslagen van de natuur inhoudt – ze kennen de uiteindelijke indelingen van de tijd en zijn op de hoogte van de betekenis en de tijdsduur van de cyclussen.

Maar – vraagt de druk bezette mens van de 19de eeuw, die de kranten leest en in ‘de vooruitgang’ gelooft – als die oudere broeders werkelijk zijn wat u beweert, waarom hebben ze dan niet hun stempel op de geschiedenis gedrukt, of mensen om zich heen verzameld? Hun eigen antwoord, enige tijd geleden door A.P. Sinnett gepubliceerd, is beter dan wat ik zou kunnen geven.

We zullen, als u mij toestaat, eerst de vraag behandelen over het veronderstelde onvermogen van de ‘broederschap’ een stempel op de wereldgeschiedenis te drukken. Volgens u zouden ze met hun bijzondere kennis in staat moeten zijn geweest in hun scholen een aanzienlijk deel van de meer verlichte denkers van elk volk bijeen te brengen. Hoe weet u dat ze daarop geen stempel hebben gedrukt? Bent u op de hoogte van hun pogin-

gen, welslagen en mislukkingen? Kunt u over hen oordelen? Hoe kan uw wereld bewijsmateriaal verzamelen over het doen en laten van mensen die zorgvuldig elke mogelijke toenadering hebben afgehouden waardoor nieuwsgierigen hen zouden kunnen bespioneren? De strikte voorwaarde voor hun welslagen was dat ze bij hun werk nooit op hun vingers moeten worden gekeken of belemmerd. Ze weten wat ze hebben gedaan; en degenen buiten hun kring konden alleen de gevolgen zien waarvan de oorzaken aan hun oog waren onttrokken. Om deze gevolgen te kunnen verklaren hebben velen, door de eeuwen heen, theorieën bedacht over de tussenkomst van goden, bijzondere voorzienigheid, het noodlot, de weldadige of kwade invloed van de sterren. Er is nooit een tijd geweest vóór of tijdens de zogenaamd historische periode, waarin onze voorgangers niet vormgaven aan gebeurtenissen en geen 'geschiedenis schreven', waarvan de feiten daarna zonder uitzondering door historici werden verworpen, om ze aan de vooroordelen van die tijd aan te passen. Bent u er wel zo zeker van dat de bekende heldenfiguren in de opeenvolgende drama's vaak niets anders dan hun marionetten waren? We hebben nooit beweerd dat we hele volkeren naar een of ander keerpunt kunnen voeren tegen de algemene tendens van de kosmische betrekkingen van de wereld in. De cyclussen moeten hun loop volbrengen. Perioden van verstandelijk en ethisch licht en duisternis volgen elkaar op als dag en nacht. De grote en kleine yuga's moeten overeenkomstig de vastgestelde orde van de dingen worden volbracht. En wij, die met het machtige getij worden meegevoerd, kunnen slechts enkele van zijn minder belangrijke stromingen wijzigen en bijsturen.*

Overeenkomstig de wet van de cyclussen verdwijnt tijdens een duister tijdperk in de geschiedenis van het denken de ware filosofie enige tijd, maar deze zelfde wet brengt haar weer

**The Occult World*, 1885, blz. 134; *Gecombineerde chronologie*, 1979, blz. 37.

tevoorschijn, zo zeker als de zon opgaat en de menselijke geest er is om deze te zien. Maar sommig werk kan alleen door een meester worden verricht, terwijl ander werk de hulp van medewerkers vereist. Het is het werk van de meester de ware filosofie te bewaren, maar de hulp van de medewerkers is nodig om die filosofie opnieuw te ontdekken en bekend te maken. De oudere broeders hebben opnieuw aangegeven waar de waarheid – theosofie – kan worden gevonden en helpers zijn over de hele wereld bezig haar naar buiten te brengen, haar in brede kring bekend te maken en te verspreiden.

De oudere broeders van de mensheid zijn mensen die in vroegere tijdperken van evolutie volmaaktheid bereikten. Het aantal van deze perioden van manifestatie is aan de huidige evolutionisten onbekend; maar lang geleden was dit niet alleen bekend bij de hindoes uit de oudheid, maar ook bij die grote denkers en mensen die de Griekse mysteriën in hun eerste, zuivere en niet ontaarde vorm instelden en in stand hielden. De perioden waarin zichtbare heelallen uit het grote onbekende voortkomen, zijn eeuwig in hun komen en gaan, en worden afgewisseld door even lange tijdperken van rust en stilte, terug in het onbekende. Het doel van deze machtige golven is om de volmaakte mens voort te brengen, de evolutie van de ziel, en ze zijn altijd getuige van de toename van het aantal oudere broeders; de minste onder de mensen ziet ze in de afwisseling van dag en nacht, waken en slapen, geboorte en dood; ‘want deze twee, licht en duisternis, dag en nacht, zijn de eeuwige wegen van het bestaan’.

In elk tijdperk en in elke volledige geschiedenis van een volk worden deze machtige en meedogende mensen met andere namen aangeduid. Men heeft hen ingewijden genoemd, adepten, magiërs, hiërofantten, koningen van het Oosten, wijzen, broeders en wat al niet. Maar er is in het

Sanskriet een woord waardoor ze, als het op hen wordt toegepast, direct met de mensheid worden geïdentificeerd, namelijk mahātma. Dit woord is samengesteld uit mahā, groot, en ātman, ziel, dus grote ziel, en omdat alle mensen zielen zijn, onderscheidt de mahātma zich door zijn grootheid. De term mahātma is gangbaar geworden door de Theosophical Society, omdat Mw. Blavatsky steeds naar hen verwees als haar meesters die haar de kennis schonken die ze bezat. Eerst waren ze alleen bekend als de broeders, maar later, toen veel hindoes op de theosofische beweging afkwamen, ging men het woord mahātma gebruiken, omdat deze term in een groot deel van de Indiase traditie en literatuur een rol speelt. Verschillende keren hebben gewetenloze vijanden van de Theosophical Society beweerd dat zelfs deze naam verzonnen was en dat zulke wezens bij de Indiërs of in hun literatuur onbekend zijn. Maar deze beweringen worden alleen geuit om een filosofische beweging die de heersende onjuiste theologische dogma's geheel dreigt omver te werpen, zo mogelijk in diskrediet te brengen. Want overal in de hindoe-literatuur wordt over mahātma's gesproken, en in delen van het noorden van het land is het een veel voorkomende term. In het oude gedicht, de *Bhagavad Gītā*, waar alle hindoesekten eerbied voor hebben en waarvan zelfs westerse critici hebben toegegeven dat het zowel edel als mooi is, komt het volgende vers voor (7:19): 'Zo'n mahātma is moeilijk te vinden.'

Maar ongeacht alle onenigheden over de precieze benamingen, zijn er voldoende redenen en bewijzen om aan te tonen dat er altijd een groep mensen heeft bestaan, en waarschijnlijk nog bestaat, die de verbazingwekkende kennis bezitten die hierboven werd beschreven. De oude mysteriën verwijzen voortdurend naar hen. In het oude Egypte waren het de grote koning-ingewijden, zonen van de zon en vrien-